

Andrej Lutman

Ob preminjanju

Preučevanje ter poučevanje povednega in povedanega določa pogled na součee se v dosegu sprotnega samopodučevanja. Preučevanje osredini pogled, ki je na povedih v pripovednih pesmih, razdeljenih na prigodnice, ki so zankasto zasnovane na način prostega pretoka misli. Poduk sproži pouk – sta par v polju.

Prigodnice ustvarjajo učinek povračilne narave: se na takšen način vrne nazaj, da se dozdeva, da sploh ne gre nikamor naprej; kot da se ne bi nikamor mudilo, kot bi zadržalo pregovorno neodgovornost; kot se ne bi hotelo končati, kot da ne bi ... Mencanje naredi prigodnice za sočno branje, za poplačano očesno ritje za črkopisom. Mencanje gre v omembnost, v lastnost besedila, kjer je zabrisana razlika med ospredjem in ozadjem besedilovega izraza. Pripoved v besedilu izraža pomembnost omemb, saj so osnovni gradniki razbiralne prepone, miselne priprave, ki naredo niz besed za prepoznaven, za smiselno in s tem za zapomljivo celoto. Omembe naredo sence zanimivejše od telesa in svetlobe.

Preučevanje spovedanega določi ogorčenje nad zvrstjo pesmi z oznako izsanjenka oziroma izsanjanka: zapesnjeno preitje v jasen spopad s sedanostjo, z zdajšnjostjo in tukajšnjostjo, s stanjem ob potrebi odprtega izgorevanja za vsako ceno, za vsako predajanje strastem ob zanikanju razumarstva in s tem tudi znanosti v smislu preverljivosti oziroma ponovljivosti. Zato nastopi veda. Veda med znanostjo in umetnostjo, veda o združevanju. In veda o tlenju, razplamtevanju odpora do nasilja ustanov, upora glede okostenele državne skoposti, pa tudi odpora do upora samega: zamisel o združbi vsakršne svobode domisli stalno osvobajanje. Pesniti v sanjah torej. Pesnjenje v sanjah sanjati, si pesem zapomniti in jo zapisati v budnosti, odpeti v dremežu. Izsanjanka posreduje odmisel na okove zapovedane pomenske skladnje.

Nastavek.

Prigodnica in izsanjanka izzivata polje osamosvajanja, podžgano z vedenjem, da družba na račun zaslužnjevanja s potrošniško pomnožitvijo in zasičenostjo navidezno, prek javnih oziroma množičnih občil, prevzema vlogo osvoboditeljstva zaslužjenih teles, kar osemeni osamosvajanje s skušnjavami po odvratu, po prevratu z razvratom.

Skušnjave store, da telo, osnova za bivanje, pridobi lastnosti mesa za prodajo; pesem pojoče telo v razprodaji do prodaje zalog. Izpostavljeno stanje v obliki kakega predstavljivega lika na presečišču polja deluje kakor prigoda iz sanj. Razkorak med podobo in njenim izvorom uteleša vsaka ustanova v oskrbi tako poimenovanega pravilnega mišljenja, ko se odpre ob raziskovanju pesniškega osamosvajanja od določujočega niza zapovedanih pomenov. Osebnostnemu stanju izrekanje postavi v izzivalno nihajoč položaj vzhičenost in s tem tudi pesništvo, in to nad tako brezmejne, mereče se razdalje med pesmimi, vrsticami, nad posežki za pesmimi.

Po polju nastane krivulja, vijugava zaznamba, sledeča pesmim in branju, sestavljena iz miselnih naklonov, smiselnih predpostavk, zrcalnih primerjav ... čakanj v vsepetju. Razdaljo do pomenov se domeri z mašili, prazninami med zveznimi prispodobami, med medmeti, kjer oblika podleže vsebini, ko postane ostanek povezava med pesmimi. Več je predmetov kot pa zvenenja, vse več je vedenja glede na predpesemsko stanje. Zavest postane preobremenjena z odlašanjem v dolgovezja. Razdalje tako rekoč več ni.

Primerjave.

Beseda nanos oziroma nanašanje pove še največ o pesnjenju, o zlaganju jezika v naročju narave, v naraščajih narečij. Nanašanje ter vnašanje domačinsčine k ustaljenim uporabam materinsčine se potrjuje z reklom: kot napev pove. Po vzpostavitvi lastnega ravnovesja petje napeva izosebi v čud in čar v času. Sence naredo zanimivejša telesa v svetlobi, omogočijo nanašanje oziroma nizanje slikovitih besedí. Krivulja rije med plastmi jezika pod nanose besedišča.

Zaprisežena nadaljevanju pesem, nakazujoča preprostost praznote, pričakovanje po izpraznjenosti, poje izpraznjen svet, v katerem se bohoti. Domet označevanja seže do oznake: pesem na prvi pogled. Pesem je slika, je domišljen lik na površini. Je izpisek, zasledovanje pojava do tiste mere, ko pojav preraste pesem in postane njeno pojasnilo ter se kot dopolnilo prileže pesmi, ki sledi v nastajanju, v obetu.

Pomisel vstran: in sozvenenje ni sorazumevanje; in pozaba je osnova za sporazumevanje. Kako namreč razvozlati zapis v nečrkovni obliki,

kako doseči, da izpis dobesedno zapoje? S prebiranjem, z razbiranjem zvočnosti črkovnega zapisa, s sledenjem črtam, ki so črke?

Izpreči se torej iz določil jezika kot takega, pesniti pesmi kot same sebi namenjene jezikovne domislice. Slede ponavljanja, kar preponavljajoče se ponavljanja. A ni kaj: pesem ne obmolkne. In pogledi nanjo so spogledi s tišino, morda belino, morda z meglenim mrakom ob mlaju.

Sledi.

Slede pripovednice, ki se jih lahko umesti med zvrsti tudi kot izrazno obliko, poimenovano spesnjena pripoved ali pripoved v vrsticah. Ob njih je zaznati pogled takrat in na tokrat. Pripovednice vedno nastopajo v tropih, jatah ali celo čredah. Drži se jih sloves pripovedovalk, saj so jim dodale svoje nagibe v komaj še sprejemljive oblike za dojetanje, v komaj še vzdržne izrazne rešitve, v mejne položaje, kjer se izhodišče za dojetanje sveta izven pesmi določa vedno znova. Določa pa se tudi razdalja do načina sprejemanja ter spremljanja takšnih početij, kot je ustvarjanje različnih stanj, ob katerih se sprejemljivost za pesem zazna kot preizkušanje samih zmožnosti pesmi.

In pevec? Njegove pesmi dajo čutiti slo in trud pesnika, da preseže svoj lastni domet, napuh biti všečen, svojo dopolnitev pomenov pesmim, katerih sporočilnost, pogojena z vsebino v dostavkih, v katerih je dejanskost izzvana s strani ustvarjalca jezika, ustvarjalca pisave in ustvarjalca pomena, ne vzdrži.

A združita jih vselej pevec in pripovedovalka v pripovednice na prvi pogled.

S tem se na sunkovit način rahlja izpostavljeno pomenorodno polje besednih poimenovanj. Dosega učinek zapoznelih klicev po krajevnih, z valovitimi obronki obdanih njiv: delovnih površin. V nastavkih za izpeljavo poglavitnih oseb, o katerih se poje oziroma pripoveduje, se pojavljajo vrivki za nadaljevanje pripetljajev, kar daje povode za vedno vnovična doživetja preživelega. In spomin je preslaboten, da bi ostajal na površini.

Preide se k izražanju v zasukih. Pripovednice se zvrstijo v spreved. Potih pa ne pomeni samo dolgega trajanja, pač pa tudi dolgočasno odlašanje glede odločanja o prekinitvi. Udarna pesem ima možnost, da se pomnoži hitreje, kot bi se jo dalo zapisati, morda izgovoriti, morda celo zapeti.

Misel na stran: razbesedanje. Poteče postopek razgradnje določenih pomenskih sklopov in povedi, da ostanejo nosilno ogrodje, iskalo za sporočilnost.

Osnova pesmi je plesnica, kjer pride do svojega polnega izraza zlogovno poudarjena izgovorjava ustnic ter grla v dihanju s plesom. Petje

oziroma govor v gibanju sproža vse napetostne, opisne ter čutne učinke. Je igra. Je preigravanje samogovora s sogovori v stopnjevanih pomenskih izhodiščih, je nizanje podob pojavov na pripovedno nit, ko je zazankanje skrajnosti povod doživetju in razživetju in podoživljanju. Zazna se vsaj tri izrazne zmožnosti telesa v prostoru: premiki glasu, gibi v zvoku, pomeni ob glasbi. In plesnica v smislu prepoznavnosti zgodbe naredi sebe za nekaj tako približujočega se, da pomenljivost besed določa njihovo namenskost.

Način.

Se pravi: skladnja povedi popreprosti doseženi učinek, ki je vedno znova izhodišče. Izhodišče je seveda v mirovanju, ob molku. Je čas za izsanjanko.

Pesem kot osnova ustvarjalnosti. Takšna oznaka se nanaša na naravne vire, vsekakor pa tudi na stanje duha, ko je najbolj prepoznavni izraz nasičenost, ki seveda pelje k nujnim določitvam redčenja, omejevanju. Prenasičenost ali nabuhlost pa ni le oznaka za pojave, ob katerih so takšne določitve nujne, pač pa je ta oznaka lahko tudi opozorilo za dotrajanost preposplošenega načina označevanja ali kar naslavljanja.

Toda: poved, stavčna ali kakšna drugačna, sili k določitvi premikov, k razsežnosti. In izčrpnemu, točnemu, doslednemu in kar je še takega pridevniškega izražanja glede določitve premika telesa v prostoru je poved nasproti pomenljivosti smisla stresoča se pojoča soha. Telesni gib gre v zapis: vezaji, vezi; pomišljaji, misli.

Igra s potuho.

Vaje v besedičenju so tudi neponovljive igre v obsegu izraznih zmožnosti oziroma sposobnosti. S sodobnostjo zaznamovana smer ima kako-pak določeno usmeritev v časovni razsežnosti sobivanja v trajanju. Poteka od tistih začetkov tam nekje, prehaja v tisto vmes; in zastane, da je zdaj. In zamuja: pojasnilo za nastanek jezika, dopolnilo k plemenitenju stavčnih vezav. Pesem ne zamuja, ko pa je v stiku s stalnimi naporu v biti in predanosti, v ljubljenju s pesmijo. Ovinkarjenje in zankanje, spreganje in sklanjanje, razvrščanje in prepustitev gneči v razprostranjenosti besedišča povzročča zastoj, ki je prenasičenost, nabuhlost izraza. Krivdo nosi zapisovanje, pisanje, saj vodi v potuho pozabi, pelje v skladiščenje, v grobnice.

Pesem, zapisana ali zapeta, prebrana ali odplesana, pesem v sliki ali pesem z glasbili. In na zraku zveneče: zvok z zvenom in napevom zaustavi čas časovni umetnosti, dejavnosti, zaznamovani s trajanjem, na sosledju blagoglasja, na vzorcu slišane in stišane. Je ključ, ki odpira ubranost, ureja gibanje, sproža tok. Petje je igranje zraka, je tresenje telesa in delovanje zvoka, petje je igranje na zrak.

Grčanje, izdih, grčanje, dih, grčanje, vdih. In krč v tišini. Zvok od neke daleč, zvok od nekoč, zvenenje navzven v naprej. Trajnost zagotavlja lastnost zvoka, višina v odvisnosti od tresljajev glede na časovno enoto se širi z močjo odzvokov in odmevov, zvok je obarvan in izvabljen od vsepovsod. Je obseg, ki ni le dosežek glasu. Obseg pesmi zavzema mnoge širine glasu in mnoge višine misli. Umestitev pesmi v pojmovno polje, označeno s kakršno koli že besedo, je otežkočena, saj je takšno polje preširoko za dosego izbora. Tak pa je tudi glas bližine izreke in narekovanj, povzročenih s stalnim ukvarjanjem osebnih zmožnosti: narediti resnoba za resnost, da preide v odzvene, pa preide v vedrino.

Mojstrstvo.

Strojni zapis glasov naredi zareze v zmožnosti ponovitve, nastop kot enkratno dejanje teži k počitku, a glas ostaja: srčno sozvočje zračnega stebra. Petje, godenje nase. Med meti navzgor in padi so medmeti, glasovi z napevom, mašila za stališča: mrmranja, sopetje, pripetje, odpetje. Godenje usmerja zračne stebre.

Mojstrstvo je usoda ustvarjalnih, posebej tistih, ki se uče leteti na področjih onkraj ustroja skladnje, zgrajevanja stvaritve: skladbe, slike, besedila, giba; mojstrstvo je torej biti onkraj ustaljene povedne skladnje, a istočasno ostajati z zavezo preseženi skladnji, skladanju gibov, glasov, barv, besed v ustroju preseženega, na neponovljivo izvirnost obsojenega, ki zahaja na meje razberljivega, silno privlačnega, da naredi doživetje mojstrovine za obred.

Menjavanje podobe, lastnega videza, ene od lastnosti lika osrednjega posledično pomeni menjavo imena, dejavnosti, pojavnost. Meh v skrajnih legah. Napetosti, posledice domišljeno izbranih likov, nasprotnikov, protisil; kar umetnino naredi razberljivo, so razreze resničnosti in opisi bivanjskih položajev: dosledni, jasni, silni in docela obarvani s skladnjo; so polje čistega čutenja. Mojstrstvo ustvarja pomenske vrše oziroma obrise pojmovnih mrež, s čimer se lovi daljne smisle in jih vsaj deloma približa točki doumetja ali navdiha, in so napete nad spraševanje o količini prenesenega odnosa oziroma še sprejemljivi količini skladnje, da vzdrži smisel razbiranja.

Misel stran: pomensko določena razumska oranja med medmeti in naglasi v preobilje znakov, polj, slik, podob, preslikav, odzvenov, zgibanj in zgubanj dajejo prednost izpisovanju brez ločil; med dotikanjem smislov, med razhajanjem namigov, pri ločevanju med tistim, česar ni, in med vsem, ker neizbežno pride. Vmes je praznina, najprepoznavnejše ločilo. V spominjanju nedoumljive usode odloženega trajanja ob zapisovanju glasov.

Krogosučnost skladnje z brezločilnim zapisom ni zadostna oznaka ob prepoznavanju, da tresenje spomina na prejšnje budi željo po ponovnem. Razhod, odsotnost že doživete izkušnje, gre v poseljenosti, odkriva razkorak med mladostjo in ustaljenostjo, med željo po nadaljevanju, a hkrati naveličanost nad novim, prihajajočim. Pesnjenje, ponavljanje lastnih sledi.

Sleherno vračanje k osnovi izraznih možnosti povleče za seboj naslanjanje na starejše vznike oziroma nastavke za izboljšave lastnega izraza ter bogatenje sicer z neskončnostjo omejenega. Potrebnost navdiha, prebujanje potrebe po dihanju na zadih. Odlomki oziroma začetki v vlogi napolil peljejo gledalstvo k zadržnosti do vedno vnovičnih poskušanj izražanja, prav k ihtavosti in razmiku glede vzroka za sonihanje z izviri, prav do gonja po stvarjenju. Pojmovanje vključi vse, kar je: zvesto posnemanje sodobnega, zdajšnjega. Premišljenost in naključnost, odsev trenutnega sta par, pogleda vzvišenosti, stališči nad ostalim glede pomnogoterjenosti. Združitev misli, giba, slike in glasu oziroma odmeva povzroči, da je nujnosti vsaj za hipec posvečena pozornost, ko dosega razcvet dejstev. Tankočutno sprejemanje drugačnosti v smislu prilagajanja in iskanja sprotnih rešitev, ko trčita ustaljena predstava o nečem ali nekom in popolnoma drugačen pristop do istega, tudi tujega, prisega na lebdenje v smislu nedorečljivosti. Polovica povedanega, zapisanega, druga zamolčana, določujoča polovica prve šele ob stiku s prvo polovico. Kako torej dopovedati, da obstaja vrstni red, da obstaja nekaj pred in nekaj po in nekaj vmes? Vsekakor s praznino, s pomanjkanjem, z odsotnim. Vsi poimenovani in nepoimenovani osebki namreč prav izražanju v obliki pesmi dajejo tisti pomen, ki zagotavlja, da tudi neosebno druženje prinaša plodove v obliki osebnih izkušenj, ki se sporočajo skozi pesem.

Ponavljjanje.

Po vsem tem in potemtakem so tudi priredbe lahko del umetelnega, celo umetniškega. Prirejanje ni prenarejanje in tudi ne ponarejanje. Predelava krepri pridelavo. Takšno vzdušje razširjata zapis in poustvarjanje tako na osebek kot tudi na predmet: bivanje v ljubezni izpostavi prav tisto vmes, tiste nastavke poplemenitenih druženj: pesem v branju in petju, v zvoiku in glasu. Je notranje sozvočje, je beseda nanos oziroma nanašanje, kar pove še največ o tovrstnem pesnjenju, o takšnem zlaganju jezika v naročju narave, v naraščajih knjižnega jezika in narečja. Vrstica v pesmi je rečni tok, miselni postanki so jezovi, ki naredo smisel, saj povezujejo spodnje z gornjim, dvigajoče s padajočim, celo obratno in nasprotno. Samozadoščanje predstavlja eno od plati razgrinjanja plasti človeškega življenja v raziskovanje ljudske brezenske nravi v izrednih bivanjskih

razmerah, kar daje samosvoj naboj hiposti, saj se razdeljeno poenostavi na zgoščanje in redčenje, predstavljaajoče tako prigodnico in izsanjanko.

Zanka za znak.

Ihta po označevanju, življenjska gonja po izpisovanju je tista, ki in kar pesnika sili v posredno izrekanje, ki se pojavi, ko dozori tista možnost smelega uporabe, kjer lahko s to isto lastnostjo oziroma namembnostjo sebe ubeseduješ predvsem kot tisto skrajno, najbolj izmikajoče se v izrekanju, zapisovanju. Sta domena in domet pesmi v znakih in glasovih. Skozi pestrost jezika se kaže pravzaprav le izbor in način ustvarjanja pesmi; tako domena in domet dobita enotnost, ki kaže jezik. Poimenovanja določenih pesmi glede na izvor ali namembnost pelje v stanje petja sebi. Pooseb-ljanje zvrsti oziroma razvrščanje na prvi pogled nujno povzroči delen odmik od jezika, ki ima namen tudi v sporočanju in sporazumevanju, pa nikakor ni razlog za tarnanje ali kaj podobnega. Je izkušnja kot vse druge in vredna tega, da se o njej zapoje. Izhodišči, ki sta domena in domet v napev povezanih znakov, kažeta na možnost združevanja, spremljanja in zapisovanja podob, ki jih bralstvo doživlja skozi skupke črk, a prav ti skupki črk priključijo podobe, ki niso besednega značaja.

Videnje z uvidi pravi, da je pesnik prevodnik za tok podob in jih kot pesnik zapiše, naredi do neke mere ponovljive in prenosljive, da pride s prebiranjem do ponovne vzpostavitve toka podob pri bralstvu. Ni nujno, da so podobe iste, celo redko se to dogaja, a so podobe, ki jih tako dobi bralstvo, sklicane po besedah pesnika. Pesnjenje poteka v stalni nedorečenosti, stilni neopisljivosti ter odsotnosti znane mere. Prav prelivanje, stakanje vase in naokoli so pogloblitve prvine postopka, da se ulovi sporočilo. Vsak prizor, ki ga stkejo verzi, je dodelan v jezikovnem in pesniškem smislu: črke pojejo, kar je v pesmi najpomembneje.

Ima pač prednost in moč, da razvršča besede in njihov pomene po svoje, po lastnem nagibu, in s tem ustvarja pomene sveta. Da pa do tega postopka sploh lahko pride, je potrebna skrbna in natančna razčlemba, kar pa je skoraj nujno boleče in povezano s strahom, pa četudi zgolj v prisposodbi, saj se deli celovitost poti, ki se prične in konča na prašnem domačem pragu. Edini prah, ki ga stresa, je prah, ki se je bil nabral, ko je zrl do praga. Nudi pa ga kot prah vseh prehojenih poti. Je potohodec na poti, ki je ni. Pripovedovanje v petju, ki navdušuje za posege v domene sveta, določajoče človeško prestavo o svetu in sebi. Vsaka predstava o svetu in človeku ima težnjo po večnosti in celovitosti. Da pa lahko to predstavo pesnik razišče in o njej zapoje, jo mora nekje načeti, se pravi razdeliti. Je glasbilo, na katerega igra tišina ...

Nasvet.

Treba je znati zaviti se v molk, sicer nas molk zavije popolnoma po svoje. Tako je lahko pesem zanka, saj omami, da pozabimo na tišino. Pesnik pa lahko izpesni kako pesem preveč. Kje je prava mera? Kdaj torej nehati brati pesmi? Že v izhodišču je stanje zasičenosti in možen je zgolj odmik, nikakor pa ne postopek očiščevanja ali sploh namera za spremembo stanja. Tudi ni poskusov bega ali sprenevedanja nad tem stanjem. Kot bi pesniški osebek gojil nekakšno vzvišenost posebne vrste: lahkotnost pogleda. Delna vpletenost v dogajanje ali stanje je tisti najmanjši vložek biti zraven, biti skoraj notri in biti tako rekoč zunaj. Nedoločnost pesnikovega položaja je odličen položaj, v katerem pesnik izpove o odmaknjenosti od ljudi, o lastni majhnosti in hkratni visokosti, saj je njegov duh in tudi dih v višinah vršacev, ko v zvočne skladovnice niza vtise ter razgrne čez vrstice in kitice tiste moči, ki naredo strdke besed. Ponuja se tudi svet števil, ki prešteva zloge, glasove, nudi svet mrež in skladijskih vzorcev.

Je tudi čas, piš davnin, opomin sedanjosti in oris nečesa prihajajočega. Pa ljubezen, ki je večna in vedno pričujoča danost. In bivanje na meji, predvsem to zadnje: mejitev in zamejevanje. Tehtanje sebe z vsem drugim, iskanje lastne uravnovežitve. Mnogo je že dorečenega, zaleže le še urekanje. Vrstice spenjajo spevne loke, ki so lahko s skrajšanostjo predvsem zobati, sekajoči, z mnogimi robovi, ki jih ostri pomen. Svet ostrine, togosti, nepreklicnosti in neizbežnosti. Med prostori torej, v vratih: za vstop in izstop. Kaj je kaj, kdaj se vstopa in kdaj izstopa, in kam?

Izpis pesmi je trenutek in prostor prežitja. Pesem, ki se pesni, je tisti trenutek na meji med pred-tem in po-tem. V svojem zdaj-u izreka resnico, ki pa je le za zdaj, prav za ta trenutek. Začasna resnica torej. Vsaka naslednja resnica prejšnjo spremeni, kar pomeni, da so uvodnice, pesmi za predigro, pesmi, ki šele kaj prikličejo in jim je namenjeno poželenje, vsakič znova deležne odrinjenosti, saj so v središču, v zdaj-u. Pesem, igra prejšnje, predigra naslednji. Prav rokovanje z močjo pesmi in osvobajajoč odnos do svetega tkiva zapovedane pesemske oblike sta vsekakor zaščitni in osrednji označbi, ki vsaj namigneta na smer osamosvobajanja glede zapisa in petja. Spreminež, spreminjanje ne mineva.

Misel za na stran: je pesnik, ki potrebuje bralstvo z zelo tanko kožico, je pesnik, ki lahko sooči z brezmejno besedo, je pesnik, ki mirno zavrne. In se sprašuje o samoveličini le za hip, le za pozabo, a ne verjame vanjo, saj piše za ohranitev. In se zaziblje v smislu, da se še lahko prepozna kot odsev in kot odmev nečesa, kar ga neskončno presega zdaj in za vedno. In pesnik kljub temu ve, da bo spet poskusil. V tem pa je tudi vse, kar ima pesnik kot pesnik sploh še izpovedati.

Stalnica v pesništvu je globlje in bližnje soočanje z ničem, z nehanjem, ki pa nekako ni prenehanje obstoja, le odložitev. Bivanjski krog je preža smrti na življenje in na čas, ki ga ima to življenje, da morda spozna kaj, kar pojav samega življenja in zavedanja razloži, pojasni. Pesnik je ob tem pravzaprav brez moči, da bi kaj posebej spreminjal; le spremlja in poje lahko.

Na ključ.

Poudariti je treba dejstva, da lahko le pesem ve, kaj je navpičnost oziroma pokončnost ustvarjanja, da je le v pesmi zapisan krč ob stiski biti kot množstvo, biti v delitvi, biti v pomnožitvi, da je zvok, ki gre v pesem, pesem, ki se ne vrne kot zvok, ampak kot pesmarica. Iz pridiha v grla zborra. In nato prisotnost. Prisotnost kot opomin k dremežu, da pesem vseeno ne preslepi. Pa čeprav je to najlepša obsedenost, se ji nikar prepustiti. Le toliko, da se spesni pesem. Piščal za posebne priložnosti, pesmi za zasebna besedovanja.

In pesmi? Izražajo stalno odzivanje na vse, kar v določenem trenutku moti, in pa nekakšno opozarjanje na pojave, ki so po svoji skrivnostnosti stalni, tako rekoč večni: vedno v preži nad svetom. Izražajo sprejemanja sveta, ki se jim nudi v zretje in petje.

Poučevanje v napevu pove vse o pripevih, pove tisto preznano, ničkolikokrat odpeto pesem o sožitju narave z urejevalnikom besedila, o življenju po dolini pa čez griče, o urjenju črede besed in rejenju plemenskih veččin, kot je tudi pesniška paša na polju besedišča. Vsekakor se svet spreminja v ograjene prostore, kjer se ne pase kaj dosti, ko pa ni več potrebe za vzgojo črede, za gojenje odnosov množice do prepomnožitve uslug, izdelkov, storitev, dodelav, preureditev, zadolžitev. In ostane opomin ob preminjanju in spreminjanju.